Ն՝ 820 — 1880 ՄԱՐՏ 21 ՇԱԲԱԹ — ԻՒԶԻԻՆՃԻԻ ՍԻՆԷ

ԹԷՐՃԻՄԱՆԸ ԷՖԷՄԵՐ

ՄԷԿՍՏԸ ԲՈԼԻԹԻԿԻՅԷ ԻԼՄԻՅԷ ՎԷ ՄԻԼԻՅԷ

ՎԷ ՍԱՒՐԷՅԻ ՃԱՄԻ ԵԷՎՄԻ ԶԱԶԷԹԱ ՏԷՐ

ԱՊՕՆԷ ԳԻՏՕՒԹԼՈՐԸ

Մէճիտիէ 20 դրուշտան

ՍԹԱՄՊՈՒԼ ԻԶԻՒՆ

Պիր սէնէլիք . . . 200 դր.
Ալթը այլըգ . . . . 100 »
Իւչ այլըգ . . . . 55 »

ՎԻԼԱՅԱԹ ԻԶԻՒՆ

Բոսթա իլէ իրսալ օլունճաղ-լար իչիւն

Պիր սէնէլիք . . . 230 դր.
Ալթը այլըգ . . . . 120 »
Իւչ այլըգ . . . . 60 »

Մէճիտիէ 1 դրուշ

ԻԼԱՆԱԹ ԳԻՏՕՒԹԼՈՐԸ

Պէհէր սաթրը իչիւն

1 վէ 2 վէ 3 ինճի սահիֆէ 5 դր.
4 ինճիւ սահիֆէյէ . . 2 »

ԻԽԹԱՐ. Պանգա, Շիրքէթ վէ ուսմուրու սարրաֆիյէ այիտ։ 2 վէ 3 ինճիւ սահիֆէյէրէ 6 դր. 4 ինճիւ սահիֆէյէ . . . 4 »

Ձիյատէ միւտտէթ իչիւն իրսանաթա այրը բազարլըգ օլուր։

Մէվատտը նաֆիայա տայիր պէնալէր մէճմանէն զապուլ օլունճաղ վէ տէրս օլունճայանճաղ էվրաք, իատէ օլունմայանճաղ։

Մէճիտիէ 1 դրուշ

Իտարէխանէսի վէ մաթպաասը, Սթամպօլոս Պապը Այի ճատտէսինտէ էսկի Պապը Ջապթիյէ սոգաղը քէօշէսինտէ նումէրօ 8 տէ տիր։ — Դազէթանրն ումուրու իտարէ վէ թահրիրիյէսինն այիտ քեֆֆէյի մէվատտ հաղգրնտա, Միւտիրի զազէթա Տիգրան Ճիվէլէկեանա միւրաճաաթ օլունճաղը վիպի, քեֆֆէյի մէքեթիպին տախի անրն նամրնա կէօնտէրիլմէսի իգթիզա էտէր։

ԱՍԻԹԱՆԷ 21 ՄԱՐՏ

ՀԱԼԸ ՀԱՁԸՐ

Աֆղանիսթանտան պու գատար վագթ հիչ պիր խապէր ալամատրգ ան սօնրա, պու տէֆա պիւսպիթիւն պիրպիրինէ մուդայիր իքի խապէր ալը յօրուզ։

Պու խապէրլէրին պիրի Շիր Ալի խանրն պիրատէրի Ապտ-իւլ-Ռահման խանրն շըմալտէն Քեաբիին իւզերինէ սէվգը ասքէր իթմէքտէ օլտուղունու վէ տիկերի էապ խանրն օղլու Մուսա խան իլէ ռուէսատան պիր թագըմընրն կաղնիտէն ժէնէրալ Բօպէրթսէ պիր մէքթուպ եազարագ, ինկիլթէրրանրն էֆքեարը խալիսէսինի անլատգէլրրնտան տալէթինի գապուլ իտէճէքլէրինի վէ Աֆղանիսթանա պիր էէնի Էմիր թաեին իթմէք խուսուսունտա միզաքէրթա կիրիշմէք իւզրէ Քեաբիին գուրպինտէ պիր մահալէ կիրէճէքլէրինի պէէան իթմիշ օլտուգլարընը կէօսթէրիյօր։

Պու խապէրլէրին իքնիսի տէ սահիհ օլտուղու հալտէ, պիրինճիսի ինկիլիզլէրին Աֆղանիսթանտաքի իշլէրինին տահա պէօյիւք միւշքիլաթա ուղրամագտա օլտուղունու վէ իքինճիսի պու միւշքիլաթրն իրթամ պուլմագ իւզրէ օլտուղունու իչմա իտէյօր։

Մաիւմ տիր քի, ինկիլիզլէրին էվվէլճէ մագսէտլէրի եազուպ խանրն օղլունու Էմիր թաեին իթմէքտէն իպարէթ իտի։ Ինճագ Մուհամմէտ ճան քէնտիլէրինին պու պապտէքի թէքլիֆինի գապուլ իթմէյիպ, սայիր ռուէսա իլէ պէրպէր եազուպ խանրն Աֆղանիսթան թախթրնա իատէսի լիւզումունու ըսրար իթմիշ իտի։

Պու տէֆա իսէ եազուպ խանրն օղլու քէնտիսի միւղաքէրաթա կիրիշմէյի գապուլ իտէյօր։ Տիմէք օլույօր քի, ինկիլիզլէրին քէնտիսինէ թէքլիֆ իթտիբլէրի Աֆղանիսթան Էմիրլիյինի գապուլ իթմէք նիյէթինտէ տիր։ Ինճագ քէնտիսինին ժէնէրալ Բօպէրթսէ եազրը մէքթուպու թաստիգ իտէն ռուէսա պէյինէտ Մուհամմէտ ճանրն պուլունմատը մաիւմ տէյիլ տիր։

Զիքր իթտիյիմիզ պու իքի խապէրին պիրպիրինէ իրթիպաթ վէ միւնասէպէթի տէ օլմագ միւհթէմիլ տիր։ Հիչ շիւպհէ եօգ տրը քի, Շիր Ալի խանրն պիրատէրի Ապտ-իւլ-Ռահման խան զաթէն վագթը իլէ գարընտաշընրն տախի ալէյհինէտ պուլունմուշ իքէն, չիմտի Եազուպ խանրն վէ եախօտ օնուն օղլունուն Աֆղանիսթան թախթրնա օթուրմասը իչիւն չալըշմայրգ օտա քէնտիսի իչիւն չալըշըյօր վէ մահզա քէնտիսի Աֆղանիսթան Էմիրի օլմագ նիյէթի իլէ քեապիլին իւզերինէ ասքէր սէվգ իտիւպ Ինկիլիզլէր իլէ մուհարէպէյէ կիրիշմէք քիւլֆէթինի իսթիյօր իտէյօր։

Պու հալտէ Եազուպ խանրն օղլու իլէ քէնտի թարաֆտարլարը Ապտիւլ Ռահմանրն զալէպէ չալըպ թախթը զապթ իթմէսինտէն գօրգարագ, Ինկիլիզլէրին թէքլիֆինի գապուլ իթմէյէ ռիզա վէրմիշ օլմասրը միւհթէմէլ տիր։

Ինճագ Ինկիլիզլէր Եազուպ խանրն օղլունու Աֆղանիսթան էմիրլիկինէ թային իթտիքլէրի հալտէ, Ապտիւլ Ռահման խան պունու գապուլ իթմէյիպ տէ քեաբիին իւզերինէ եիւրիւմէքտէն վազ կէչմէտիյի հալտէ, Աֆղանիսթանտա տախիլի պիր նիֆագ վէ մուհարեպէ չըգաճաղը շիւպհէսիզ տիր քի, Ինկիլթէրրա տա պէօյէ պիր մուհարեպէյի պիթարաֆանե սէյր իտէմէյիպ գարըշմայա վէ սուլհ ու սասիյի իատէ իտէրէք օնա կէօրէ պիր ահտնամէ ագտ իթմէյէ մէճպուր օլաճաղ տրը։

Խուսուսի իլէ Մուհամմէտ ճան տախի Եազուպ խանրն օղլու իլէ միւթթէֆիգ օլմայրպ տա մուխալիֆ պուլունուր իսէ, մուխալէֆեթ խայը գուվվէթլի օլուպ, Ինկիլիզլէր եէնի էմիրի թախթընա տուրտուրագիլմէք իչին չոգ կիւճլիւք չէքէճէքլէր տիր։

Էլհասալ Ինկիլիզլէր Աֆղանիսթանա էօյլէ միւշքիլ պիր կիրտապա տիւշար օլտու քի, իչինտէն չըգմասը միւմքին օլմայյօր։ Հաթթա չիմտի Աֆղանիսթանտան հէր վէճհ իլէ իսթիֆատէ իթմէք նիյէթինտէն վազ կէչիպ տէ չէքիլմէյէ միւրատ իթսէ, օնա տա միւգթէտիր օլմայանճաղ տրը։ Չունքի Աֆղանիսթանտա չուրիշ վէ ինթիլալ վէ մուհարէպէթը տախիլիյէ գալընճա, Ռուսիանրն միւտախէլէսի միւհթէմիլ օլտուղունան, Ինկիլիզլէր օ հալտէ Ասիաի վասաթիտէքի նուֆուզ վէ մէնաֆիինի պիւսպիթիւն ղայպ իտէճէքլէր տիր։

* * *

Կուսինա իլէ Եունան մէսէլէսի հագգընտա հիչ պիր գարար վէրիլմէմէքտէ տիր։

Գարատաղ բրէնսինին վէրմիշ օլտուղու մէօհլէթ էվվէլքի կիւն խիթամ պուլտուղու հալտէ, Պապը Այի հիչ պիր չարէ պուլմայըպ, Ռիթալիա սէֆիրինէ պիր ճէվապ վէրէմէմիշ տիր։

Լաքին տօղրուսունու սէօյլէմէք իգթիզա իտէր իսէ, Դարատաղ բրէնսինին տէ պու պապտէ Պապը Այնի թաղէրիգ իտէրէք մէօհլէթ վէրմէսի միւնասէպէթսիզ պիր մուամէլէեէ պէնզէօր։ Չունքի Պապը Այի վ ըհճէյի գարարը Պէրլին մուահէտսինի իմզալար իքէն վէրմիշ, եանի Կուսինա վէ Բլավանրն Գարատաղա թէրքինի գապուլ իթմիշ, վէ պու իքի մահալտէն հիւքիւմէթ վէ ասքէրինի չէքիպ, թէսլիմ իթմիշ տիր։

Ինճագ էհալինին մուգավէմէթի իւզերինէ, Գարատաղ քէնտինէ թէսլիմ օլունան պու եէրլէրի զապթ իթմէեէ միւգթէտիր օլամմրշ տրը։

Շիմտի մէսէլէ Գարատաղըն պու առէմը իգթիտարընա գարշը պիր չարէ պուլմագտան իպարէթ օլմաղլա, կէրէք Պապը Այի վէ կէրէք իթալեա Գարատաղրն իչէրինի թէսհիլէ չալըշըրգալարընտան, բրէնս Նիգօլա պունարա չիտէթ վէ իսթիճալ կ՝օսթէրէճէյինէ թէչէքքիւր իթմէյի իսի։

Զիւնքի Նիհայէթ Պապը Այի վերճէք պաշգա պիր էէրիմ եօգ տրը, Պէրլին մուահէտէսի մուճիպինճէ կուսինա իլէ Բլավանը ալմայա պույուրսուն, տէրսէ, զանն իտէրիզ քի Գարատաղ հագգընտա էյի օլմազ։

Լվվէլքի բաղար իրթէսի կիւնու Կիրիտ սէվահիլինտէ չէտիտ պիր Ֆրանսանա զուհուր իտուպ իչ կիւն տեվամ իթմիշ վէ իչ կէմի պամմշ վէ պիր խայլի սէֆահնտէ դէտէյէնմիշ տիր։

—Խնէ պիր դաչ կիւնտէն պէրու էրէք պիգմի թարաֆիմըզտան վէ կէրէք տիկեր կազէթալարտան նագլէն խուսուսիյլէ Պէյօղլու ճիվարընտա իսրբսըզլըգլար վուգու պուլմագտա օլտուղընը եազմագտա օլտուղումուզ մալիւմ տիր։

Պու հալ իսէ էմնիյէթը ումումիյէլ բէք զիատէ իսլալ իթտիկինտն վէ հէր քէսին խանէսինտէ էտտիչէ վէ ֆէսֆէսէ իւզրէ պուլունմասընա սէպէպ օլտուղընտան, պու պապտէ Պէյօղլու միւթասարրֆը Պահրի պէյ էֆէնտի հազրէթլէրինին նազարը տիգգաթընը տավէթ իտէր վէ պիր թէապիր սերի վէ մուէսսիր իթթիխազ պույուրմասընը ինթիզար էյլէրիր։

—Կազէթալարտա օգունտուղունա կէօրէ, Գարատաղ էմարէթինէ կէչմիշ օլան Անթիվարի (Պար) իսքէլէսինտէ վեւար. 25 տէ վաբօր իչլէմէյէ պաշլայրպ, պիր թարաֆտան Թրիէսթէ իլէ Անթիվարի արասընտա վէ տիկեր թարաֆտան Գօրֆու առասընտա եէնէ չէհրը մէգքիւր արասընտա հաֆթատա իչի տէֆա Լոյտ վաբօրլարը ամէշիւտ իթմէքտէ տիր։

—Մ՝՝՝

ՏԷՐԱԱՏԷԹ ԹՐԱՄՎԷՑ ՇԻՐՔԷԹԻ

(Շէրէրին բաբերոսական տէր մ. Ռ.)

ՄՈՒՎԱՋԷՆԷԻ ՈՒՄՈՒՄԻՑԷ

1879 ՍԼՆԷՍԻ ՄՈՒԱՄԷԼԱԹԸ

ԱԼԱՃԱԳ

1° Հէ՝սէրէ՝ Սաթըմայըպ՝ սէրմայէյէ տախիլ օլմայանլար	ղրշ. 41,737.200. —	Ղրշ
Իմհա օլունան 507 հիսսէ պիթթէնգիլ	608.400. —	41,128.80. —
2° Թէկէմիլլէր մահասէնէի սահասիլէսի Միւթէնէվի թէնգիլաթ, վէ ֆիւրուխթ օլունան էտէվաթ	16,929,137. 11 176,580. 50	16,752.556. 61
3° Լէվազիմը Քէշիլէ		128,536. 50
4° Հայվանատը Էրմ վէ սոյ մալլիմը. Մէրքէզ անպարընտա օլանլար	152,006. 50	
Ադսէրայ՝ վէ Պէշիկթաշ անպարլարընտա օլանլար	371.559. 25	523.565. 75
5° Քէրեստէ 1880 է իսապէթ իտէն գրսմը		22,351. 50
6° Մէսրէֆատը դէ-Ռէգիէրէ՝ 1880 է իսապէթ իտէն գրսմը		46,283. —
7° Սանդէ՝. Նագտէն	19,153. 25	
Ձիրտանաա պանքալար	533.593. —	552,746. 25
8° Թահսիլ օլունաճաք ղէնտիր՝ Պէշէտիկ իտարէսինան	639.794 —	
Պապը Սէրասքէրի վէ Մալիէ	194,810. —	
Մուհասէպաթը միւթէնէվիէ պագրէսի	84,459. 50	919,063. 50
9° Իլդիսէ		20.851. 50
	Ղրուշ	60,094,754. 36

ՎԷՐԻՃԷՐ

1° Սէրմայէ. 34,781 հիսսէ 17 լիրատան	59,127,700 —	Ղրշ
Իմհա օլունան 507 հիսսէի պիթթէնգիլ	861 900 —	58,265.800. —
2° Իհրիչատ սէլէմէ		542,793. 49
3° Թամէրատ մահասէսէրը		167,067. 38
4° Գումրուք. Սէնինը սապրգա մուամէլաթընտան		
Ֆայիզ վէ թէմէթթիւ նօմ. 7 վէ 8	4,380. —	
» » » 9 վէ 10	6.850. —	
» » » 11 վէ 12	4,830. —	
» » » 13 վէ 14	15.140. —	31,200 —
5° Գումա վէ ֆէլուտէրէրէ տուրգա էհրիչատ		3,281. —
6° Տայիներ Հիսապը ճարիտէն	43,000 —	
Բէֆթալէթ ազչէսի հիսապընտան	17,701.75. —	
7° Քէսր վէ զարար հիսապընտան		60,701. 75
Սաֆի քէսր		1,023,910. 74
		60,094.754. 36

Սթամպօլ, 31 Դեկտ. 1879

Պ. Տէրէսէրը — Պ. Մահմէտ — Մէհմէտ Իզզէտ
Ր. ՎԻԹԻՐՊՈ — Հ. Դ. ԼԱԿՈՍ — Տ. ՖԻՐՆԱՆՏԷԶ՝ բէյ
Ժ. ԴԱԶԱՆՕՎԱ՝ բէյ
Ր. ԷՏՈՒԱՐՏՈ
Ա. ԲԱԼԼԻ
ՍԷՊՈՒՀ ՄԱԳՈՍԻՏ
ՏԷՄ. ԲԱՍԲԱԼԼԻ

ՔԵԱՐ ՎԷ ԶԱՐԱՐ

ՀԻՍԱՊԸ

1879 ՍԼՆԷՍԻ ՄՈՒԱՄԷԼԱԹԸ

ՄԱՍԲԱՖ

Քիրալար	Ղրուշ	151,976. 75
Եօլլարը իտարէ վէ թամիրի	181,416. 25	
Եօլլարը Թէսիզլէնմէսի	12,039. 75	193,456. —
Վակֆլարին իտարէ վէ թամիրի		155,979. 50
Պարկիրլէրին իտարէսի		707,295. 75
Պարկիրլէրին զիյանը		43,074. —
Զուլ վէ գօշում իտարէսի վէ թամիրի		24.135. —
Ախբարլարին լէվազիմաթը		12,440. 75
Մահիլէ վէ իւճրէթլէր		951,889. 50
Քիւլիւք էոէվաճա իշէ եարամաղ օլանլար		2,148. 50
Մէսարիֆաթը միւթէֆէրրիգա իտարէ մասրաֆը, անպարլար, սթամբօլլար, պիլէթ, սիգուրթա վէ սայրէթ		239.279. 50
Ադչէ ֆարգը		34,400. —
Սաֆի քեար		1,023 910. 74
		3.539.985. 99

ԻՐԱՏ

1878 դեկտ. 31 տէ գարանան հիսապտան		Ղրշ. 105. 24
Վարիտաթ. — Պէշիքթաշ խաթթը ղրշ.	1,809,146. 25	
» Ադ-Ցարայ » »	1,147,900. —	
» Եէտի գուլէ » »	466,226. 25	
» Թօք գաբու » »	17,689. —	3,440,961. 50
Վարիտաթը ֆէվզ էլ ատէ		29,774. 25
Ֆայիզ		69,145. —
		3.539.985. 99

ԹԷՎԶԻՒ ԹԷՄԷԹԹԻԱԹ

25 ղրշտան 34,274 հիսսէ իւզերինէ նօմ. 15° ֆայիզ	
Գուրօնընընը Ռէէտիյէսի իշիւն	856,850. —
167,060 ղրշ. 30 բարա իւզերինէ 100տէ 10տան պէր վէճճի գանուն ուհթիյաթ ագչէսի	16.706. 07
150,354 ղրշ. 25 բարա իւզերինէ 100տէ 10տան թամիրաթ ագչէսի	15,035. 47
135,319 ղրշ. 10 բարա իւզերինէ 100տէ 6տան Միւէսսիսլիյի հագգը	8,119. —
127,200 ղրշ. 10 բարա իւզերինէ 100տէ 4տէն Միւտիրլիյի հագգը	5,088. —
	901,798. 54
Բաբօրթօտա կէօսթէրիլէն պագբյէ	122.112. 20
Եօգարքի հիսապտա կէօրիւլէն քեար	Ղրշ. 1,023,910. 74

Սթամպօլ, 31 Դեկտ. 1879

Իզզէտ Մէհմէտ. — (Էսամիի ադա եօգարբտա մուհարրիր տիր.)

ԱՀՎԱԼԸ ՄԱԼԻՅԷ

ԵԷՆԻ ՊԻՒՏԺԷՐԻԶ

Զարշէնպէհ կիւնքի Լէլէքը Հէբէլտա ահվալը մալիյէմիզ հագգընտա աթիէքի պէնտի մախտուս գրաաթ օլունտուղունան, մալիմաթ օլմազ իւզրէ թէրճէմէսինի միւնասիպ կէօրմիւք։

«Թէտախիւլտէ պուլունան թէտապիրի մալիյէնին հիչ պիրինճէ միւհիմ պիր թէրագդը վագի օլմամըշ տըր։ Եէնի Պիւտժէնին թէղէքքիւր վէ միւպահասէսի, հէեթը վիւքելանը փագթընը գըսմը քիւլլիսինի իչդալ իթմիչ տիր։ Վարիտաթ վէ մէսարիֆաթ պէչինտէ միւվազէնէ հասըլ իթմէք իչիւն իտիլէն հիսապլարը, տախիլիյէ նազրը Մահմուտ Նէտիմ բաշա հազրէթլէրի, մութթասքի օլտուգլարը բրաթիգ ֆիքր իգթիզասընճա, միճիպի խօշնուտի օլաճագ պիր սուրէթտէ պուլամամըշ տըր կիպի կէօրունիյօր, վէ խապէր վերլլիյինէ կէօրէ, —վարիտաթըն թէղերինի թախմին իթմէք իչիւն հիչ պիր սէպէպի մէշրու պուլունմատըը հալտէ, — Պիւտժէտէ 14 միլեօն լիրա վարիտաթ 16 պուչուգ միլիոնա իպպաղ գըլընմըշ օլմասընը կէօրէրէք, բաշալի միւշարիէյ հազրէթլէրի ըղհարը թեաճճիպ իթմիչ տիր։

«Վագթըյլա, խայրէտտին բաշանըն թահթը բիյասէթինտէ պուլունան վէ աղալարը միանընտա Ինկիլիզ Մր. Հարրիսըն վէ Ֆրանսըզ Մ. Թրիդու նամբարըյլա էքի նէֆէր Լիվրօբալը պուլունմաչ օլսն ըսլահաթը մալիյէ Դումիսիոնու, միւտտէթի մէտիտէ թէտագրգաթտան սոնրա չու նէթիճէյէ վասըլ օլմուշ իտի. բի, ահվալը հաղրբէտէ էն խայրլը վէ միւսայիտ հիսապլար իտէրէք, տեվլէթին վարիտաթը 14 միլիոն լիրատան եօգարը թասմին իտիլէմէդ, վէ հաթթա պու նէթիճէնին տէ խաթիհսալը իչին չարթ օլմազ իւզրէ պաղը ըսլահաթլար պէյան գըլընմըշ իտի քի, հէնուզ մէվզիի իճրայա վազ օլունմատըը։ Օնտան պէրու իշէրին հալը էյիլէշմէտիքտէն մաատա տահա զիատէ ֆէնալաշմըշ իքէն, պիւթիւն պիւթիւնէ խայալի պիր էսաս իւզերինէ օլարագ եէնի Պիւտժէտէ վարիտաթ գըսմընա էքի պուչուգ միլեօն լիրա իլավէ օլունմուշտուր։

«Պու իլավէնին պիրինճի նօգթասը Մէճիտիէլեր հագգընտաքի գարար օլուպ, Մէճիտիէնին 20 գրուշտան 19 ղրուշա թէնզիլէյլէ վարիտաթ 300.000 լիրա արթաճագ տըր տէյի թախմին իտիմիշ տիր։ Ֆագաթ Մէճիտիէ ֆիյաթընը չու թէնզիլի, տեվլէթլէր թարաֆընտան բրօթէսթօյու միճիպ օլմուշ տըր վէ մէվզիի իճրայա վազ օլունմամաշ։

«Իքինճի թէտապիր տախի մաաշլար հագգընտա օլուպ, մէմուրլարըն մաաշընտան թէնգըհամ իճրասը.յլա եարըմ միլիոն լիրա հասըլ օլաճագ տըր տէյի թախմին իտիմիշ տիր։ Ֆագաթ մալիյէճէ սէօյլէեէրէք պու թէտապիրին հիչ մանասը եօգ տըր. զաթէն մաաշլար թէէտիյէ օլունմայօր, վէ սունուքը ալիյէտէն օլան պիր մըգտար մէմուրինի միւսթէսնա թութարագ, մէմուրլարըն գըսմը քիւլլիսի ֆէնա սուրէթտէ ֆագրը հալէ տիւչար օլույօրլար։

«Մուվազէնէ էլէ կէթիրմէք իչիւն իւչիւնճիւ թէտապիր տէ էմլաք վերկիսինին իքի գաթ իտիլմէսի իտի. ֆագաթ պէչիքլէր հագգընտա օլան գարար սէպէպլէր խայը մահէլէրտէ քեամիլէն ինթիզամըզըդ հալի հիւքմ իթմէքտէ օլան վիլայաթըն հալընա պաղարագ, պու թէտապիրին մուվաֆֆագ օլաճաղը մէմուլ իտիլէմէզ. էմլաք վերկիսինին իքի գաթ իտիլմէսի վէ պէչիքագչէնին եարը ֆիյաթընա թէնզիլլէ, ահալի չիմտիյէ տէկին թէէտիյէ իթտիյի վերկինին պատէղին տէօրթ գաթընը թէնտիյէեէ մէճպուր օլաճագ տըր։ Պէօյլէ պիր թէտապիրին նէթիճէսի օլարագ, էմլաքըն գըյմէթի հէր վագըթտան զիյատէ թէտէնէն իտէճէք, վէ ահալի եէնիտէն թօրրագ զէր իթմէք իչիւն նայիլի թէչվիզաթ օլմայըպ, թօրրագլար տահա զիյատէ խալի գալաճագլար, վէ մահսուլաթ աղալաճագ, վէ վերկիլէր թէէտիյէ օլունմայըպ պագայա թէրաքիւմ իտէճէք, վէ պէտապիթ մէտեուլլար իլէ հապսխանէլէր տօլաճագ, վէ ումմի սուրէթտէ սէօյլէեէրէք, ահալինին ֆագրը հալը վէ իսշնուտուղուղու արթաճագ տըր։ Հաթթա օ կիպի պիր թէտապիր արգասընա տիւշմէք, ասլա քեարը ագըլ օլամազ, չիւնքի պութէտապիր, տախիլի մէմլէքէթտէ գալէմէ ալամայաճագ օլտուղումուզ սուրէթտէ ֆէնա պիր թէեսիր հասըլ իթտիյի կիպի, խարճատէ հասըլ իթտիյի թէէսիր տախի այնի տէրէճէ ֆէնա տըր։ Մէվատտը մալիյէնին էրպապը օյան հեր ատէմին ֆէհմ իտէպիլէճէյի վէճճլէ, Մահմուտ Նէտիմ բաշա հազրէթլէրինին էֆքեարը, ասըլ ֆիքիյաթի իւզերինէ միւպալեէ ի պուլունմաղլա, —անճագ բագամար իւզերինէ պինա խորմիշ օլան, վէ հէնուզ թէճրիպէ իտիլմէմիշ մուամէլաթը մալիյէյէ միւթէալլիգ օլուպ, Էգոնոմի Բօլիթիգ մէպատիսինէ պիթիւն պիթիւնէ մուղայիր օլտուգլարը լէտ էթ թէտգրգ անլաշըլան—տիկէր էֆքեար վէ թասավվուրաթտան բէք պալա վէ եվա տըրլար։

«Իմմի միւճիպլի խօշնուտի օլաճագ պիր չէյ տիր քի, էն եիւքսէք տէվլայիրտէ, Մահմուտ Նէտիմ բաշանըն պէէան իթտիկի էֆքեարլար, լազըմ կէլէն տըգգամալա տինլէնիմիշ, վէ պու Պիւտժէյի կէօզտէն կէչիրմէք մէմուրիյէթիյէ, Մահմուտ Նէտիմ վէ Սաֆվէթ վէ Խայրէտտին բաշալարտան միւրէթթէպ պիր գօմիսիօն թէչքիլ օլունմուշ տըր։ Էջյէ պիր վագթի վար իտի քի, օլ վագթի խայալի Պիւտժէյէր պիր մագսէտտէ մէպնի եաբըլըբ ըտը։ Պու Պիւտժէյէր օլ վագթլար ասըլ օնլարը թանզիմ իտէնէրի ալտաթամաղլար իտի իսկ տէ, ահալիյի ալտաթմագ իւզրէ իսթիգրաղ մէմուրլարընա եարտըմ իտերլէր իտի։ Ֆագաթ օ վագթլար արթրգ կէչմիշ տիր, վէ չիմտիքի վագթտա իսկ քէնտի քէնտույի ալտաթմաղլըզընը թէհլիքէլերի բէք պէօյուք օլմազլա, նազարը տրգգաթտան պայիտ թութմամագ կէրէք տիրլէր։»

ԹԻԼԷԿՐԱՖԼԱՐ

ՀԱԳԳԸՆՏԱ ԳԱՐԱՐԸ ՃԷՏԻՏ

Կէչէն սէնէ Լօնտրատա թէճէմմիւ իտէն թէլէկրաֆ Գօնֆերանսընը միւթէագրպ պէյն էտտուէլ գարարլաշտրբլըպ, պու տէֆա թէլէկրաֆ նէզարէթի ճանիպինտէն ըէսմէն իլան գըլընան ուսուլը ճէտիտէ թէվֆիգէն, պու կիւնտէն (1880, ապրիլ 1տէն) իթիպարէն Սթամպօլտան Լիվրօբա մէմալէքինէ վէ մէմալիքի սարէրեէ կէօնտերիլէճէք թելէկրաֆլարտան անճագ լուղէթ հիսապլայլա բարա ալընըպ, 10տան պիր իքի լուղէթ զիատէ օլանը 20 լուղէթ վէ 20 լուղէթտէն պիր իքի լուղէթ զիատէ օլանը 30 լուղէթ հիսապ իթմէքլիք ուսուլու լազվ օլունմուշ տուր։

Պիլաքս, Լիվրօբա մէմալիքինէ կէօնտերիլէճէք հեր թելէկրաֆտան, լուղէթ հիսապլայա բարա ալընարգտան մաատա, այրըճա պէշ լուղէթ բարասը տա ալընաճագ տըր, վէ պու սուրէթլէ, 10 լուղէթլիք պիր թելէկրաֆտան 15 լուղէթ բարասը վէ 20 լուղէթլիք թելէկրաֆտան 25 լուղէթ բարասը ալընաճագը կիպի, եօգարքի գարարա տա թէվֆիգէն, 11 լուղէթլիք պիր թելէկրաֆտան անճագ 16 լուղէթ բարասը, վէ 21 լուղէթլիք պիր թելէկրաֆտան տախի անճագ 26 լուղէթ բարասը ալընաճագ տըր։

Սթանպոլ թելէկրաֆ մերքէզլէրինտէն չէքիլէճէք թելէկրաֆլարտան լուղէթ պաշընա ալընաճագ բարալարը միւպէյյին օլանչու թարիֆա տախի թելէկրաֆ նէզարէթի թարաֆընտան մաթպասմըզա թելիդ օլունմուշ տըր։

Ճէզայիր վէ Թունուզա	58	մնթմ.
Ալէմանիյա	48	»
Ավսթրիյա	42	»
Պելճիգայա	41	»
Ֆանիմարգայա	55	»
Մըսրա 1 ֆրանգ	25	»
Իսբանեայա	58	»
Ֆրանսայա	46	»
Ինկիլթերրայա	60	»
Եունանիսթան	40	»
Մաճարիսթան	46	»
Իթալիայա	35	»
Մալթայա	49	»
Նորվէկիայա	63½	»
Ֆիլէմէնքէ (Հօլանտա)	41	»
Իրանա (Ազէմիսթան) 1 ֆրանգ	90	»
Բօրթուգալա	61	»
Ռումանիայա	46	»
Ռուսիանընն Լիւրօբա վէ Դավգասիա գրթալարընա	45	»
Սըրպիայա	20	»
Շուէյտ	62½	» վէ
Զվիցերիայա	40	»

Պու գարար վէ պու թարիֆա իգթիզասընճա, Լօնտրայա 20 քէլիմէյիք պիր թէլէկրաֆ չէքմէք իսթէէն ատէմ, 20 քէլիմէյնին 60 սանթիմէք հասըլը զարպը օյան 12 ֆրանգտան մատատա 5 քէլիմէ իչիւն տախի 3 ֆրանգ օլարագ, թօրու 15 ֆրանգ թէէտիյէ իտեճէք տիր. ֆագաթ 22 քէլիմէյիք պիր թէլէկրաֆ չէքմէք իսթէտիկինտէ, անճագ 16 ֆրանգ 20 սանթիմ վերէճէք տիր։ Սարիլերի տէ արթրգ պու միսալ իւզերինէ գըյաս օլունապիլիր։

ՄՐ. ԿԼԱՏՍԹՕՆ

ՎԷ

Ա.Վ.Ս Թ Ր Ի Ա

Ինկիլթերրատա եէնի Բարլամէնթօ իչիւն ընթիսապտի իճրա գրլնտըզը մալիւմ տիր։ Ինթիխապ օլունմագ իսթէէէն հէր զաթրն պիր եաքատ պիր դաչ նութգ իրատ իտէրէք քէնտի էֆքեարլարընը միւնթէխիպլէրէ պիլտիրմէսի ֆարզ օլտուղու հալտէ, Մր. Կլատսթօն ֆարզ օլան մրգատրընտա օ պիր թարաֆընա կէչիպ, հէմման հէր կիւն, մէպուսու օլմազ իսթէտկի Միտ Լօթիրն էյալէթինտէ ճէսիմ նութգալար իրատ իտէյօր։ Պու նութգալարընտա Թիւրքիամըզ հագգընտա տա չօգ սէօզլէր սէյլէեօր իսկ տէ, Մր. Կլատսթօն Լիպերալ ֆիրգասընտան օլմազլա, օ սէօզլէրինի թէրճէմէ իթմէքտէ ճալիզ կէօրէմէեօրմուշ։

Նախրէն, Մր. Կլատսթօն էտիմպուրկտա իրատ իթտիկի պիր նութգատա Ավսթրիա ալէյհինտէ չէտիտէն իտարէի լիսան իլէմիշ, վէ նութգունուն պու գըսմը Եվրօբատա ագիմ ազգաթ ճէլպ իթմիշ օլմազլա, գիրտ թէրճէմէորինի միւնասիպ կէօրտիւք։

«Շիմտիքի գապինէթմուղուն պաչգա պիր մուհասէնաթը տա էճնէպի հիւքիմէթլէր թարաֆընտան մուավէնէթ պուլմագտա օլմասը տըր։ Ավսթրիա իմբէրաթօրը Լօրտ Պիգընսֆիլտ գապինէթինէ նէ տերէճէ մուավէնէթ իթմէքտէ օլտուղունա տայիր եաքընարտա Լօնտրա կաղէթալարընա պիր հավատիս վար իտի իսկ օնու կէօրտիւնիւզ մի. Ինչիթտինիզ մի քի, Ավսթրիա իմբէրաթօրու Վիէննատա մուգիմ Ինկիլիզ էլչիսի Սըր Հէնրի Էլիոթ էանընա չաղբրբպ, օնտ տեմիշ քի, Մր. Կլատսթօն իսմինտէ պուլաչընը հէրիֆին պիրիսի, Ավսթրիանընն խարճի բօլիթիգասընը թահսին իթմէմէքտէ տիր. իմտի իմբէրաթօրը միւշարիէյ հլուիֆէն քէնտի ֆիքրինի պէյանլա, Ինկիլիզ ահալիսինէ վէ պիլխասսա Միտ-Լօթիրն միւնթէխիպլէրինէ պիլտիրմէք իսթէմիշ քի, քէնտիսի (իմբէրաթօր) հէր քէսին Լօրտ Պիգընսֆիլտ գապինէթի լէհինտէ գուրա վէրմէսինի արզու իթմէքտէ տիր։ (Ա.Է.)

«Իմտի, էֆէնտիլէր, էկէր սիզ Ավսթրիանընն ալէյ ումում սիւլիք իթմիշ օլտուղու բօլիթիգայը թահսին իտէյօր իսէնիզ, հէման Ավսթրիա իմբէրաթօրընընն աէտիյի շէյի եաբմանընը թավսիյէ իտերիմ։ Էկէր Ինկիլթերրատա Ավսթրիա բօլիթիգասընընն եիւրիւմսինի իսթէյօր իսէնիզ, Ավսթրիա իմբէրաթօրընընն թավսիյէ իթտիյի սուրէթտէ գուրա վերինիզ։ Ավսթրիա բօլիթիգասը չիմտիյէ տէկինէ՝ իտի։ Ավսթրիա իճիւահ օլսմազ տիմէք իսթէմէմ։ Գանսթիթիսիօն ուսուլու վէ էյի գավանին դապուլ իթմիշ օլտուղունան, էյէր միւչքիլաթընը պէր թարաֆ իթմէքլիկէ չալըշըր իսկ, ըսլահ օլաճաղընը մէմուլ վէ եզճան ուտիլ արզու իտերիմ։ (Ա.Է.)

«Պունունլա պերապէր, Ավսթրիա բօլիթիգասընընն նէ՝ օլտուղընը պէեան իթմէք տէ իսթէրիմ։ Ավսթրիա տայիմա, Լիվրօբանընն հէր մէմլէքէթինտէ, հիւրրիյէթին էն պէօյիւք տիւշմանը օլմուշ տըր։ (Ա.Է.) Ավսթրիա Ալէմանիա իթթիհատընա գարշըգատու։ (Ա.Է.) Մաէթթէէսսիւֆ տէրիմ քի Ռուսիա հուրրիյէթէ տահա զիյատէ տիւշմէն օլմուշ տուր. ֆագաթ պիր միւսթէսնայէթ օլուպ, Ռուսիա հիչ օլմազսա Ոլավարընն հուրրիյէթինէ թարաֆ թութմուշ տըր։ Ավսթրիա իսկ Սլավարընն հուրրիյէթինէ պիլէ միւսայիտ օլմամըշ տըր։ Պէլճիգա իսթիգլալընընն վէ գրալըզընընն թէէսսիսինի մէն իչիւն Ավսթրիա էլինտէն կէլէնի եաբտը։ (Ա.Է.) Ավսթրիա Եունանիսթանընն իհեա վէ թէէսսիսի իչիւն ասլա գայա իթմէմէ։ (Ա.Է.) Խարթիանընն իւզերինտէ հիչ պիր եէր եօգ տըր քի, օրայա բարմաղընընզը վազ իտերէք, «իչթէ պուրատա Ավսթրիա էյի պիր իչ եաբտը» տէյէպիլէսինիզ։ (Խ.Լ.Ա.Ա.)

Պերլին գոնկրէսինտէ Ավսթրիա հիւրրիյէթին թէվսիինէ մուգավէմէթ իթտի, վէ գավմարա հիւրրիյէթ իթտը, քէնտի թէբլիգիյէ օլմատը։ Իմտի, էյէր Ավսթրիա բօլիթիգասը պու մէմլէքէթտէ (Ինկիլթերրատա) ըէվաճ պուլմասընը իսթէր իսէնիզ, Ալլահ աշգընա օլսուն, հէման Ավսթրիա իմբէրաթօրունընն տէտիյինի եաբընընզ, վէ միթինկլերէ կիթտիյինիզ վագթի, հէման Ավսթրիա պայրաղընը չէքինիզ։ (Խ.Լ.Ա.Ա.)

Թէրճիմանը Էֆէնտի.—Մր. Կլատսթօն ալէյհինտէ Ավսթրիա իմբէրաթօրունուն սէօյլէմիշ օլտուղու սէօզլէր հագգընտա Թ.ֆ.Ղ մուխպիրինին վէրտիյի մալիւմաթա նազարէն, Մր. Կլատսթօն պու իչի պիր ազ միւպալաղալը կէօսթէրմիշ։ Իմբէրաթօրու միւշարիէյ հլուվագի Մր. Կլատսթօն հագգընտա պիր պալօտա Սրբ Հէնրի Էլիոթա լագբրտը իթմիշ իսկ տէ, էյլէ հագարաթամիզ թապիրաթ գուլանմամշ, վէ անճագ տէմիշ իմիշ քի, Մր. Կլատսթօն Ավսթրիա ալէյհինտէ պուլունույօր իսկ տէ, պու չէյ Ավսթրիա իլէ Ինկիլթերրա միյանընտաքի միւնասէպաթա խալէլ իրսա իթմէէճէյինի քէնտիսի (իմբէրաթօր) մէմուլ իթմէքտէ տիր։

ՄԻԻԹԷՖԻԷՐՐԻԳԱ

Իթալիա սեֆիրի գօնթ Գօրթի տիւն սապահա գատար Գարատաղն թէքլիֆինէ տայիր Պապը Ամիտէն պիր ճեվապ ալմայըպ, անճագ տեվիլթը միւշարիէյհա սեֆիրէթինտէ պու պապտէ էյլի պիր ճեվապ ալընանճաղը իւմիտ օլունմադտա իմիշ։

Պու սապահքի վ-էրնտա իսէ պու պապտէ պիր հավատիս օգունուպ, մեճլիսի վիւքէլա տիւն իճթիմա ԻԹՄԻՇ, վէ Սաֆվէթ բաշա հաղրէթլէրի տախի հաղը օլտուղու հալտէ, Գարատաղն սոն թէքլիֆի իւզէրինէ վէրիլէն գարարը եէնիտէն թէագիդ իլէ մաղպաթասընը իմզալամըշ, վէ խաքիբան Շահանէյէ թագտիմէյլէնիշ տիր։

Մեճլիսի մեղքիւր կիճէ սաաթ պիրէ գատար իմթիատտա իտուպ, Կոնան մեսէլէսի իլէ պիւտէֆ մեսէլէսի տախի միւզաքէրէ օլունմուշ տըր։

—=—

Թարիճիյէ նազրը Սալա բաշա հաղրէթլէրինն տավէթը մախտուսէսի մուճիպինճէ եարընբէլ ճուտա իրթէսի կիւնիւ պիր խայը աաքէրի հեքիմէը վէ միւլքիյէ հեքիմէրի վէ էճնէպի խասթախանէլէրէ սեֆարէթխանէլէր հեքիմէրի ճէման 25 տագթօր վէյլի Մէհմէտին գուվվէի ագիւյեսինի թէագիդ իտուպ պէեանը էֆքեար իթտիրտէն սոնրա, տիվանը հարպընն իլամ վէրճեճկինի գարը կաղէթալարը եազըյորար։

Հալպու քի պու կիւնքի Վ-էրնը իֆատէսինէ կէօրէ, եէտի նէֆէրի էճնէպի օլմագ իւզրէ 30 գատար աթքպա տիւնքի կիւն Գապը զալթիյէտ թօրլանմըշ վէ սեֆարէթ հեքիմէրի երնէ կելմիշ տիր։ Մեղքիւր հեեթ՝ վէյլի Մէհմէտին իսթինթատ զապթնամէլէրինի կէթիրտպ թէագիդ իթմիշ իսէ տէ, Ֆրանսըղճասը օլմայան զապթնամէյէրին Ֆրանսըղճա թերճէմէ իտիլմէսինի թալեպ էյլէմիշ տիր։ Պու հեեթը ֆէննիյէ՝ գարարընը կէլէճէք լճթիմատ վերէճէքմիշ։

—=—

Սելանիքտէ Ինկիլիզ միրալայը Սինին հայտուտլար էլինտէն գուրթարըլմասը իչիւն վերիլէն ագչէ վէ տիկեր շարթլար կազէթալարտա օ վագրթ հեր նէ գատար եազըմըշ իսէ տէ, տիւնքի ԼԱՆտա միւնտերիճ վէ Սէլանիքտէն մէվրուտ պիր մեքթուպտա օգունտրընա կէօրէ, հայտուտ սերքէրտէսի Նիգոյա վերիլէն թազմինաթ 2006 օլմայըպ 12.000 օսմանը լիրասը վերիլմիշ, վէ չէրտիթի թախլիս իգթիզասընան օլարագ մէրգումրն Սէ-

լանիքտէ գալէպէնտա օլան իւչ բէֆիգէրի գուրթարըլմըշ իսէ տէ, Աթինատա մահպուս օլան պիրատերինի Եունան հիւքիւմէթի մահպուստան չըգարմամըշ տըր։

Պու մըգտար թազմինաթ հավատիրնի տիւնքի բօսթա իլէ կէլէն ինկիլիզ կաղէթալարը տա թաատիգ իտիյօրլար։

—=—

Լէվանտէրն Իֆատէսինէ կէօրէ, չարշէնպիհ կիւնիւ Յերուսը քէօբրիւտէ Գալաթա ճիհէթի սեվահիլինտէ քեային պիր խայլի էմլաք սահիպլէրի՝ ըլխթըմար մեսէլէսինտէն, վէ պու սեպեպլէ ասհապը եէտինտէն էմլաք ալընմասը մեսէլէսինտէն տօլայը Շուրաի տեվիլեթ ըեիսի Արիֆի բաշա հաղրեթլէրի իլէ միւլագաթ իթմիշլեր տիր։ Բաշի միւշարէլէյհ հաղրեթլէրի՝ մումանիլէյհիվմ պիր բլան կէօսթէրուպ, պու բլան մուճիպինճէ եարընը Պալը Բազարտա պիր աղ էմլաք ալաղ օլունանագ, վէ գալան գԲ.ԼԸ պօյտա ըբլխթըմ 20 մեթրօ գատար տէնիզէ տօղրու չըգանագ վէ պուլունան պինալարընն էօնինտէ եարբլանագմըշ։ Արիֆի բաշա հաղրեթլէրի՝ ասհապը էմլաք թարաֆընտան վուգու պուլան պիր սիւվալա ճէվապէն, մեղքիւր բլանընն տօղրու օլտուղընը թեեմին իթմիշ, վէ ֆագաթ Դարաքէօյ քէօբրիւսի հագդընտա իյրատ օլունան տիկեր պիր սիւվալա ճէվապէն, մեղքիւր քէօբրիւնին եէրինտէ գալըպ գալմայանագընտան մալիւմաթը օլմատըղընը պէյան էյլէմիշ տիր։

—=—

Ամանտալ վէ գայրդ վէ մավունա վէ ֆիլիգա վէ սարէնին թեղքերէլերի չիմտիյէ գատար շէհր էմանէթինտէ վիրիլմէքտէ օլտուղու հալտէ, թիւճճար սեֆիյինի թայֆէլերի իչիւն լման իտարէսինտէ թէչերքիւլ իտէճէք տայիրէտէն վիրիլմէսինէ պա իրատի Սենիյէ գարար վիրիլմիշ տիր։

—=—

Սիսլի հավալարտա կէմիլերին միւսատէմէտէն վիգայէսի իչիւն չան չալընմասը ումում տէվլէթլէր թարաֆընտան գապուլ օլունմուշ իսէ տէ, սեֆայինը իսլամիյէճէ պու ուսուլ դապիլը գապուլ օլմատըղընտան, չան եէրինէ պէյլիք սեֆինէլերի իչիւն թըրամբէթա վէ թիւճճար սեֆինէլերի իչիւն տավուլ չալընմասընա գարար վիրիլմէյի իչիւնիլմիշ տիր։

—=—

Շարգի Ռումելի գօմիսիօնընընն Ֆրանսըզ միւրախխասը Մ. Բէնկլին պունտան ադամ Մըսըրա բօլթիդա մէմուրը թային իսլամիկի մալիւմ տիր։ Քէզալիք Պապը Ալենին էլան Ռումելի վիլայէթլերի իչիւն Թանզիմ էյլէտիկի գավանիյի էասասյէնին մէգքիւր գօմիսիօնտա թէտգիդ օլունճաղը տա տերքեար տըր։ Իմոի Ֆրանսա տէվլէթինն մումայիլյհ Մ. Բէնկին եէրինէ տիկեր պիր մուրախաս թային իթմիշ օլտուղու իչիւնիլմիշ տիր։

—=—

Մըսըրտա պու սէնէ չիտտէթլիճճէ սօուգ իթտիկինտէն, չէքէր գամըզը վէ սաիր պիր խայլի նէպաթաթ պօղուրմուշ տըր։

—=—

Շարգի Ռումելիտէն քիւլլիյէթլի Միւսլիման էհալինին էտիրնէյէ տօղրու հիճրէթ իթմէյէ պայլամըշ օլտուգլարը իչիտիկյոր։

—=—

Էվվէլքի ագշամ Սթամպօլտա Զէքնէճիլը իչինտէն Շահպատ պաշնա գատար կաղ ֆէնէրլէրի եանմաղա պաշլամըշ տըր։

—=—

Տիունքի Ֆ-ուտա շու ֆգրա օգունմուշ տըր։ «Ֆրանսա սէֆարէթխանէսի աթաշէ միլիթերի եիւզ պաշը տը Թօրսի՝ տիւնքի (Է. վէլքի) կիւն Մէսաժբրի վաբօրընա բաբիպէն մէմուրիյէթը մասուսէ իլէ Ուրիայէ ադիմէթ իթմիշ տիր։ Մալիւմ տիր քի, գըթաի մեղքիւրեատ պիր հեյեման մէվճուտ օլուպ, պու հեյեման կիւնտէն կիւնէ արթը յօր։ Հաթթա պիր գաչ կիւնտէն պէրու չույու պուլան հավատիսէ կէօրէ, պիր հարէքէթը իսթիրլայէ վուգու պուլմուշ վէ պունտան նէթիճի վախիմէ հասը օլմուշ տուր։

ՄԷՔԵԱԹԻՊ

Մաթպատամըզա վարիս օլուպ տերճ օլունմայան վէ պաթթալա ամբրան մէքթուպլարընն սահիպլէրինի պէյնուտէ ինթիզարտէ պուլունտուրմամագ իչիւն, պունտան պէօյլէ պաթալա վազ իտիլեճէք մէքթուպ պուլունտուդտա, Մէքեաթիպ դըսմըմըզընն պաշընտա խիւլասաթէն մահալը վիւրուտու վէ թարիխի վէ եկեր սեթրու իսկոքասը թալէպ օլունմամըշ իսէ՝ իմզասը վէ պաղէն տէ խիւլասաի միւնտերիճաթը նէշր օլունարագ այնէն տերճինտէն սարքը նազար իտիրմէսինէ գարար վերմիշ օլտուղումուզու իլան իտէր վէ պու կիւնտէն պէտ իլէ իշպու գարարընըզընն իճրասընա պէր վէճճի զիյր միպաշէրէթ էյլէրիմ։

Թէքիրատ. — Թարիխ, 15 մարտ 1830. — Իմզա, Հայկ. — Մէքթուպը մէգրիբ Մասիին 1569 նիւմէրօլու Նիւսխէսինտէ թէաթրօյա կիտէն պիր բարաղ հագդընտա «Ռոտոսթոյի մը» իմզասը պիր մէքթուպա ճէվապ օլուպ, մէնաֆիի ումումիյէյ այտա ոլմատըղընտան, տերճինտէն սարքը նազար օլունմուշ տըր։

Օրտու. — Թարիխ, 22 փետրվար 1830. — Իմզա Ս. Պողոս Յ. Փափազեան. — Եէրիմիզին միւսատէսի օլմատըղընտան վէ տահա միհիմ մէվատտ պուլունտըղընտան տէրճ իտիլմէմիշ տիր։

—

Վ. Ա. Ն

Վան մուխապրիմիպտէն վարիտ օլան մուհիմմ պիր մէքթուպ տըր։

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

Վան, 1880 փետր. 6/18

Իրը երեք ամիս կը լինի որ քօմիսէրները (Վսեմ. Եուսուֆ բաշա և Վսեմ. Յարգիս էֆ.) Վան եկած են։ Անշուշտ կրսպասէք որ տեղեկութիւններ հաղորդեմք նոցա մինչև ցարդ ըրած գործերուն վրայ։ Մեք ալ կը ցանկայինք մեր թղթակցութեան նիւթ գտնել նոցա գործերէն և առոր համար շատ ալ հետամուտ կը լինէինք բոլոր գործառնութեանց մասին։ Սակայն դժբաղդաբար կատարեալ պաղարիւնութեամբ և դրչի ամենապարզ և անսպասնոյ բացատրութեամբ ստիպուած եմք դրել թէ քօմիսէրները մեզ ոչ մի բան չեն ասեր։ Վսեմ. քօմիսէրները երկուքն ալ լաւ մարդիկ են անձնականապէս, առատաձեռնութեան օրինակները կընծայեն, 3—5 բարա արժող հաւկիթները 20 բարայի կը դնեն. լիտր խնձորը 6 դրչի փոխարէն 36 դրչի կը դնեն և ուրիշ ասոնց նման առատաձեռնութիւններով ոչ նուազ համարում կը տան իրենց անհատական արժանեաց վրայ, մանաւանդ Յարգիս էֆէնտի որ Ս. ԾԸնունդի տօնին տեղւոյս բոլոր եկեղեցեաց քահանաներուն 50ական դրչ. նուէրներ ընելով նոցա մանաւոր շնորհակալութիւնները գրուեց։ Սակայն քաղաքականապէս շատ անգործ մարդիկ են։ Անշուշտ, ձեզ անծանօթ չէ այս բանին գաղտնիքը։ Սոցա այսպէս անգործ նստելուն պատճառը ամենեւին ուրիշ կերպ չենք կրնար մեկնել, բայց թէ համեստիկ անոնց որը կ'ասեն թէ անգործ կենալու պաշտօնով եկած են արդէն։ Դժբաղդաբար պետական դանձուն տագնապը այդ կարծիքն ալ շատ չարդարացուցեր։ Եթէ համարինք որ իրենց անգործութեան պատճառ կը բռնեն ժողովրդական այն հանրագիրը որ մատուցուեցաւ իրենց ժողովրդեան կողմանէ յայտնող թէ չպիտի բողոքէ ոչ ոք մինչև որ հատուցում լինելու ապահովութիւն չտրուի իրենց կողմանէ, այդ ալ հաւանական չէ, վասնզի կրնային կամ ապահովցունել ժողովուրդը և կամ յայտնել թէ ապահովցնելու չափ արտօնութիւն չունին, որով մինչև քանի մ'աստիճան պարզած կը լինէին իրենց անգործութեան պատճառը։ Եթէ՝ ոչ առաջինը և ոչ վերջինը կատարել չատ յարմար չէր, թող սկսէին առանց բողոքներու լինքնին գործել. միթէ գործեր չկա՞ն որք առանց բողոքներու կրնան նկատողութեան առնուիլ և կարգադրուիլ։ Ժողովուրդը իոր ծանուցեալ հանրագրովն չէր յայտներ թէ չուզեր որ բարեկարգութիւններ անեն, այլ թէ կը վախնայ բողոքելէ, զի նկատած է մինչև ցարդ որ ոչ միայն անլսելի մնացած են ամէն ատենի բողոքներն, այլ և ընդհակառակն բողոքողներն նոցա վրէժխնդրութիւն գրգռած են իրենց դէմ, որոց վրայ որ բողոքեր են։ Արդ միթէ չէ՞ կարելի շատ բարեկարգութիւններ անել որք առանց բողոքի կրնան մտածուիլ։ Կը դնենք այստեղ մէկ քանի օրինակներ։

1. Էր՛ չեն արգիլեր Կարսի կողմերէն գաղթած 800 տուն տաճիկ ընտանեաց Ալճավազի մէջ բնակութիւնը, որ յայտ է թէ ինչ չափ ծանր է Հայ գիւղացւոց համար քանի որ ամէն տեսակ բռնութիւն կ'անեն և այսպիսի ժամանակ մը նոյն կողմի արմտիք բոլորովին իրենց վրայ կսպառեն, իսկ Հայերը սովամահ կը տանջուին։

2. Ինչո՞ւ չեն բողոքեր վասն այնր որ կառավարութիւնը չբարեհաճեցաւ Հայ գիւղացւոց ոմանց փոխ տալ իրենց այս տարուան տասանորդը, և ծախեց հեռաքնակ քիւրտերուն, որք ոչ թէ սովից կը նեղուէին, այլ շահավաճառ կանեն։

3. Ինչո՞ւ կը լռեն, երբ ժողովուրդը յոգիսապաստան վիճակի մէջ է հացի թանգութեան երեսէն և ոչ հաց և ոչ ալ հացի ըստակ ունի, իսկ կառավարութիւնը անփոյթ և անկարեկիր սրտով կը հաւաքէ իւր տուրքերը սաստիկ խստութեամբ։ Պէտք չէ՞ որ ժամանակ մը դադրի հարկահաւաքութիւնը մինչև ներկայ տագնապն անցնի։

4. Ինչո՞ւ չեն ստիպեր կառավարութիւնը որ դեղացիներէն պատերազմի տարին առնուած արմտեաց գիներն հաշուէ ներկայ տրոց փոխարէն. զրոս եթէ հաշուելու լինի, դեռ պարտք կունենայ գիւղացւոց։ Գէթ այդպիսով թող դադրի հարկապահանջը։

5. Ինչո՞ւ չեն հարցներ Սամիհ փաշային թէ ինչ մտածումով Հայոց-ը Ալի աղի մանչ Մուսան փոխանակ պատժելու 20 ոսկի ամսականով սահմանապետ կարգեց Հայոց-ի ցեղին վրայ, այն Մուսան՝ որ անթիւ հարստահարութիւններ ըրած է և որ անցեալ ամառ 35 գիւղ հրկէզ անելով բնակիչներն Պարսկաստան գաղթել ստիպեց և հոն ընդունելութիւն չգտնելով նորէն եւ դարձաւ իւր ժողովրդով մէկտեղ որ անտանելի նեղութեան ենթարկեցաւ այս պատճառով։ Մուսայի և նմանեաց պատիժը այնչափ կարևորութիւն ունի, որչափ կարևոր է հարստահարութեանց բարձումը։ Ուրեմն ե՞ր անտարբեր կը մնան։

6. Ինչո՞ւ չեն ձեռնարկեր խառն ոստիկանութիւն մը կազմել, գէթ Ապէտին պէ յի պէս հռչակ հանելու համար։ Ամբողջ Վասպուրականի մէջ 10 հատ Հայ ոստիկան չկայ։

7. Ոստիկանութեան մէջ անթիւ անզգամներ մտած են, ինչո՞ւ զանոնք վռնտել և նորերը չեն ընտրեր։ Ալայ պէյի Օսման պէյի՛պէս արդարասէր մարդը լոկ կուսակալի նախանձով կը փոխուի ի պատիժ իւր հաւասարասէր ողջմտութեան. իսկ քօմիսէրները անտարբեր կը մնան, մինչ կրնային նորա կարևորութիւնը դդացնել Բ. Դերան և վերահաս տատութեան հրաման բերելու խնդիր անել։

8. Ինչո՞ւ դատարանաց վրայ չեն հսկեր, յորս ամէն տեսակ զեղծում, անիրաւութիւն և կաշառակերութիւն սովորական բաներ դարձած են։ Ընարժան պաշտօնեայները վռնտել և արժանաւորները ընտրել միթէ դժուա՞ր գործ է։

9. Նշանաւոր հարստահարիչ քիւրտերը ամէնքն ալ ծանօթ են և պաշտօն ունին։ Ինչո՞ւ զանոնք բռնել և աքսորել տակաւին խնդրոյ նիւթ անգամ չարին։ Միթէ լսուած բոլոր հարստահարութիւնները սո՞ւտ էին, եթէ ոչ, է՞ր անպատիժ մնան նոցա հեղինակները։

10. Ինչո՞ւ բոլոր կիրճերը և աւազակաց բոյն համարուած տեղերը ոստիկանութեան պահակներ չեն հաստատեր, որոց դիւրութիւն ունենան դիմել գիւղացիք երբ յարձակում կրեն։ Մինչդեռ քանի որ այնպիսի պահակներ չը կան, գիւղացիք ի քաղաք բողոքելու համար այնչափ ժամանակ կը կորուսանեն, որ աւազակներ իրենց կը հանին կը լմնան։

ՕՆ ԱԼԹՐՆՃԸ ԼՈՒԻ

Վէ ՖՐԱՆՍԱՆԸՆ ԻԹԹԻԱԼԸ

(ԲԷՎՕԼԻՒՍԻՕՆ)

ՄԻՒԷԼԼԻՖԻ

ԱԼԷՔՍԱՆԴՐ ՑԻՄՄԱ

ԳԻՐԻՆՃԻ ՖԱՍԻ

(819 Նոմէրօտան գէվամ.)

Իբինճի Թասվիր՝ կէրտանլըգ վագասընտան պիր աղ սօնդրա տը։ Գրալիչա պու թասվիրտէ էթրաֆը քիւրբ իլէ միւզէյյէն վէ դըրմըզը գատիֆէտէն մամուլ պիր ֆիստան կէյմիշ տիր։ Զօճուգլարը էթրաֆընտա պուլունմադտա տը։ Քէրիմէսի Մ-ոտ Բ-ոյ-ալ-քէնտիսէ եասլանմըշ տը։ Դրալիչանըն չէհրէսի Թահգիրամիշ, զուրուրու վէ պիր աղ տա թէհտիսիմա տը։ Իշթէ պու տա՝ խանտէի իսթիհզայէ օղրատըղը զէմանէ տիր։

Իւչինճիսի 1788 ին տիր քի, պունտա տա գրալիչա մավիլը կէյնմիշ տիր, վէ եալընը պուլունուպ, էլինտէ պիր քիթապ թուքմագտա, ֆագաթ օգումայըպ միւչինմէքտէ տիր. պագըշը միւքէտտէր վէ տէհշէթ իլէ մէմլու տը։ Իշթէ պու տախի պուղղ օլունտուղու զէմանէ տիր։

1774 սէնէսինին մայիս 11 ինտէ Օն ալթընճը Լուի Ֆրանսայա վէ Նավարա գրալ օլաու, եանի տիւնեանքն էն կիւզել վէ էն աղը թաճընը կէյինտի։

Եէվմը մէգքիւրտէ գրալը ույանտըղը էսնատէ վիւքէլա ագտը իճթիմա իտէրէք, եագընտա տիւշճեճքէրինի անլաբզլարընտան, գրալա պիր թագըմ սիւվալէր էյրատ իտուպ, միւշարէյհին քէնտի հագլարընտա օլաճագ նէյաթ ու մեգասիտինի տերհալ անլամաղա գարար վերտիլէր, վէ պու սիւվալէրինէ ճէվապ վիրմէսինի իսթիտա էյլէտիլէր։

Մէգքիւր սիւվալէրին մեճմուաը էլան Ֆրանսանընն տէֆթէրլասնէսինտէ մեվճուտ տը. պու մեճմուայը գրալ քէնտիսի 1774 սէնէսինին մայրս 11 ինտէ Վէրսայտա եազմըշ տը։ Պու եվրագընն պիր էշի տէ՝ գրալընն 1792 սէնէսինտէ դեկտ. 25 տէ թամբլ նամ մահալտէ մահպուս իքէն եազտըղը վասիյէթնամէ տիր։

Մէգքիւր սիւվալարընա ճէվապլար չունընար տը, վէ ճէվապլարը գրալընն էլի իլէ թահրիրը ու թասթիր օլունմուշ տը։

Ս. 1°. Միւթէվէֆիա գրալընն վեֆաթընը հիւքմտարլարա վէ բարիզ չէհրինէ խապէր վերմէք վէ մէմուրիյէթլէրինտէ տէվամընը վիլայէթ վալիլէրինէ վէ բիսգոպոսլարա վէ իտարէ մէմուրլարընա էմր իթմէք իչիւն, Օն տէօրտինճի Լուինին էսնաի իրթիհալինտէ օլտուղու կիպի, իճրան մուամէլէ իթմէկէկ զաթը Հաշմէթմէապլէրինին նիյէթլէրի վար մը տը։

Ճ. Էվէթ։

Ս. 2°. Բիսգոպոսլարընն, էյալէթ վալիլէրինին վէ իտարէ մէմուրլարընն քէնտի մահալը մէմուրիյէթլէրինէ կիթմէկլէրի իչիւն էմր օլունմասընը գրալ արդու իտէր մի։

Ճ. Քէնտիլէրինէ կէօրէյ որ։ ոՀրա։

Ս. 3°. Վիւքէլա՝ միւթէվէֆիա գրալը կէօրմիւշ օլմաղլա, տէօրթ կիւնտէն եվվէլ զաթը Հաշմէթմէապլէրի հուզուրընա չըգապիլիրլէր մի։ Կէօրիւնիշտէ լազըմ տը քի, վիւքէլա քէմալը իհթիյաթլա վէ հէր նէվի բուսպայը թէպտիլ իթտիքտէն սոնրա, զաթը Հաշմէթմէապլէրինէ թագարբուպ իտէպիլինլէր։

Ճ. Ցէօ-ղ կէնդէն ոՀրա։

Ս. 4°. Գիլճիւմէ պէօյիւք զապթան, վէ խանէտանը գրալիյէ մէնսուպ ասքէր գօլունուն բուէսասը՝ այնը հալտէ պուլունարագ, զաթը Հաշմէթմէապլէրին էվամիրինի ախզ իտէպիլէճէքլէր միտիր, եօգսա սարքը նազար իտիլէճէքմի տիր։

Ճ. ՔէՀԼԷԼ։

Ս. 5°. Գիլճիւմէ վիւքէլա միւթէվէֆիա գրալը կէօրմիւշ օլմաղլա, զաթը Հաշմէթմէապլէրի մեճլիսի ագտ իտէճէք մի տիր։

Ճ. Վէ-ոէլայը կէօրոէ-կէմոէ։

Ս. 6°. Զաթը Հաշմէթմէապլէրի՝ գրալը իչ տաիրէսինտէ պուլունան եազըխանէլէրին, սանարգլարը վէ տօլապլարը անախթարընը ալմաղա ըուխսաթ վերի՞ր մի, գիրա օրատա հիւքիւմէթ իչիւն էվրագը միւհիմմէ վէ էչեահի կիրանպէհա պուլունապիլիր։

Ճ. Զանն էոէրէմ։ էէ, ՐԷԿԷՄ ՏԷՂԷԷԸ ՈՆԷՔՆԷՐԸՐԸ ԷՄՈՆԸՆ ԸՈՒԷ ՕՐՈՂ ՕՄՈՐԸԷՄԸ ԴՈԼԱԼ ԷՆԴԷՐՄԷՂ ԴԷ։ Վէ դէն դէ էէվվէլթ ճէվոպընը վերմէյէ դէր։ ըոէն եէկեր դոհ եէլոէ էէ եէնա վը էոէ, էվվէլթ, ՐԷՄՇԷՐ ԷՐՄԷԼԷ ԸՈՂ ԴԷ։

Ս. 7°. Գրալըն խանէտանը վէրսայտան չըգաճագ տը։ պու հալտէ զաթը Հաշմէթմէապլէրի նէ՞ թարաֆա կիթմէք իսթէյէճէք տիր։

Ճ. Շ-ոէյէ կէնդէրէ։

Ս. 8°. Մատամըը՝ գրալընն պիւթիւն խասթալըզը էսնասընտա եանընտա պուլունտըգլարընտան, զաթը Հաշմէթմէապլէրի նէրէյէ կիտէրսէ, օրայա կիտէճէքլէ՞ր մի։

Ճ. Քէ-ոէ-էոէ։

Ս. 9°. Էվրագ վէ եա էվամիր եալընըզ լ-ո՞է մի, եօգսա Հ-ոէնը-ոէ իմզալանաճագ տը։

Ճ. Լ-ոէ։

Ս. 10°. Նասըլ քի ֆարզ օլունապիլիր, էկեր զաթը Հաշմէթմէապլէրի քէնտի վիւքէլասընը կէօրմէզսէ, հիւքիւմէթին ումուրը խարիճէյէ վէ ումուրը տախիլիյէսի իչիւն, վիւքէլաի մէգքիւրէնին ագտը մէշվերէթ իթմէսինի էմր իթմէյի միւնասիպ կէ՞որմէյճէճք մի տիր։ Պատէհու միւզաքէրաթը ճարիյէնին մաղպաթասը պիթթէմէհիր զաթը Հաշմէթմէապլէրինէ թէվֆի օլունաճագ տը։

Ճ Էէեր դէր դ-ոէմ էչ օ-ը է-ոէ։ դ-ոէ-ոէրոը ՏՐԷՐԷ ՐԷՄՇԷՐ օ-ոՀ-ոէ։ դէն դ-ոէ ՏԷՎ-ոընը ՎԷՐՄԷՂԷ։

Պունտան զկյատէ միւսէրրահ, տօղրու վէ պիր թէպտիւլի վիւքէլայը հըսս իթտիրէճէք ճէվապլար վերիլէմէզ իտի։

Նասըլ քի գրալ սէօյլէմիշ իտի՝ օ անտէ Շօաղիյէ չէքիլտի, վէ թէյղէլերի պուլունան ըրէնսէսլէր քիւչիւք սարայա կիթտիլեր։

Սէրայտա իւչ ֆրգա վար իտի. Գրալըն թէյղէլերի օլան Մատամարընն ֆրգասը, քի պունտա Մ. տը Մօրբբանընն լէհինտէ իտիլեր.

Գրալիցանընն ֆրգասը, քի պունտա Մ. տը Շօաղէօլին լէհինտէ իտի.

Վէ Նիհայէթ՝ գրալընն ֆրգասը, քի պու տախի Մ. տը Մաշօնընն լէհինտէ պուլունմադտա իտի.

(Ցեղգ)

11. Սովը սաստկապէս կը հարուածէ ահա տեղւոյս ժողովուրդը, ինչո՞ւ Մուշէն, Բաղեշէն և ուրիշ մերձակայ սահմաններէն կառավարութեան ունեցած արմտիքը վան կամ սովեալ ուրիշ գաւառները, Այաշկերտ, Պաչգալէն և փոխադրել չեն տար։ Արմտեաց ներմուծութիւնը այնչափ ժամանակ չբարեհաճեցաւ կառավարութիւնը անմաքս հրատարակել, մինչև որ իմացաւ թէ Սալմաստ, Խոյ (Պարսկաստանի մօտակայ քաղաքներ) ևն. տեղեր ալ թանգութիւն տիրել սկսած է և յետոյ այս չաթիու այդ յայտարարութիւնն ըրաւ, մինչ այժմ այլ ևս կարևոր չէ։ Սովին դիմաց առնելու համար կառավարութիւնը չատ մեծ պարտականութիւններ և միջոցներ ունի, եթէ զանոնք գործադրէ, բաւական անդորրութիւնն կը պատճառէ ժողովուրդին։ Քօմիսէրներն միթէ չե՞ն զգար, ի՞նչ են անոնք, ինչո՞ւ գործադրել չեն տար։ Օխան 6 դրուշ հաց կը ծախուի, և այն ալ ձեռք չինար։

Բաւական կը համարիմ այս 11 գործերը ցուցնել որք անհրաժեշտ կարևորութիւն ունին գործադրութեան, ինչո՞ւ քօմիսերք չեն մտածեր, և քանի որ չեն մտածեր և չեն գործեր, նկատելով մանաւանդ թէ իրենք անձնականապէս բարի մարդիկ են, կը հետևցուցնեմք ուրեմն թէ բոլորովին ստոյգ է այն ընդհանրական կարծիքը որ կը տիրէ այժմ այս տեղ թէ քօմիսերք բարեկարգութիւններ ընելու համար խրկուած չեն հոս։

Մեք որ վերոյիշեալ 11 գործերը թուելով առաջարկեցինք նոցա գործադրութիւնը ոչ թէ զանոնք բաւական կը համարիմք քօմիսերաց համար, այլ նոցա առաջ առձեռն պատրաստ անելիք ներկայացուցինք, իսկ անոնցմէ զատ կը պահանջեմք մենք հիմնաւոր բարեկարգութիւն, այսինքն կատարեալ հաւասարութիւն բոլոր օրինաց առաջ, արտօնութիւն զէնքով անձը պաշտպանելու չարագործաց դէմ, բոլոր Հայաքնակ գաւառաց, Քաղաքներու և Նահիյեներ համար մեծագոյն մասն եղող կառավարիչ գայմագամ, միւտիր ևն. երկրին եկամտից մեծագոյն մասի մը երկրին վրայ գործածութիւն, ստիկանութիւն մը՝ որոյ մեծամասնութիւնը ընակչաց մեծագոյն մասն լինի, դատարանաց վերակազմութիւն, գրաւեալ հողերու վերադարձ, պաշտօնէից ընտրութեան մէջ ժողովրդական ձայն ըստ աղգի և ոչ թէ խառն, տրոց թեթևութիւնն և կանոնաւորութիւն, օրինաց արգիլած զեղծմանց վերջնական բարձում ևն. ևն.

Եթէ գօմիսէրներ գործեն, հեռզհետ կը գրեմք, և եթէ չեմք գրեր, հասկցէք թէ ոչինչ չեն գործեր, զի ամենափոքր գործ մ'անգամ չեմք թողուր անյիշատակ

ՍՄԲԱՏ

ԳԹԼԸԳ

Մէրքէզ խանէ գօմիսիօնու թարգիրնոան Հինտիթանտա սաքին միլլէթաչլարմրկա խիթապէն իրատլ օլունան տիկէր տավէթնամէ տիր։

Կարկաթայի, Մասրասայ, Պոմպէյի, Ճավայի և Սինկափուրի, Հայոց անհատից ուղղեալ ադերս։

Ցէր

Պատերազմաց նախագուշակեալ ծնունդ, սով մի ահաւոր, մերթ երաշտութեամբ ամարան, արդխստութեամբ ձմերան և անբաւականութեամբ ճանապարհաց և հեռագրական հաղորդակցութեանց սաստկացեալ, անհնարինս կը տանջէ այսօր զենագաւառ մեր ՀՀայաստան ի զանազան մասունս իւր ի Վան, Այաշկերտ, ի Պայազիտ և ի Տիգրանակերտ։

Թուրքիոյ Պատրիարքութեանն ձայնի ընդ առաջ ելեալ ըստ ներփակեալ ցուցակի, ի Քաղկեդոն կ. Պոլսոյ կեդրոնական Մասնաժողով մի կազմեցինք և Հայաստանեայց նման աշխարհաց սովոյ բնութիւնն ի նկատի առնելով՝ հաւմամատ սորա ահագնութեան ի դարման չարի ձեռնարկեցաք։

Ձայն ետունք ամենայն կողմանց, ներկայացուցինք համայն հայութեան իւր աւանդապահ սովեալ եղբարքն և ուրախ եմք ասել թէ ուր և դիմեցինք թշուառութեան յարգանօք հանդերձ, դթութեան ժպտի, ողորմութեան հացի պատահեցանք, զոր այսօր Ցեառն հացի, հոգագործի, խորին ակնածութեամբ կը մատուցանեմք։

Այլ մեծ է Ցէր, գործն յոր ձեռնարկեցաք, պարտաւորեալ եմք ողորմածութեամբ վասն ներկայի հաց կենաց ջամբել, և իմաստութեամբ վասն ապագայի, սերմն հացի պատրաստել և ի դուռն ամարան ահագին պատերազմ տալ ընդ մարտ և ապրիլ ամսոց։

Ուստի ի շրջան մեր մուրացական ի վերայ աշխարհի, հարկ եղև մեզ, Ցէր, և Ձեզ իսկ դիմել, վսեմ գաղթականացդ որոց ոգւոց մեծութեան և առատաձեռնութեան ապահով եմք Ցէր, թէ հաւատար է այն յանդգնութեան որ ընդ Ովկիան անցանելով զՀայ հանճար օտար և անծանօթ աշխարհաց վերայ շրջեցոյց։ Հայաստան աշխարհ ի յետին դարու ի Ձեր ափանց Մուրատ և Ռափայելայ ձեռաք առաջին գիտութեան հացն ճաշակեց, յոյս մեծ ունիմք Ցէր, թէ նոյն Ձեր ափունք, նոյն հայրենեաց կարօտելոց այսօր նպաստից առատագոյնն և հիմնականն պիտի նուիրէ։

Պարգևեցէք ապա Ցէր 'ի պատիւ դաղթականութեանց և յամբարանդումն կապանաց սիրոյ, ի մէջ հարազատից, սովեալ աւանդապահ եղբարց մերոց զՀաց Ձեր ի միխթարութիւն հայրենեաց ուրոյ սև աւուրցն առ ի օգնականութիւն նախատեսն Աստուած բնակեցոյց զՁեզ ի ճոխութեան աշխարհի։

Ամենախորին մեծարանօք, եմք Ձեր առաքինի ազգասիրութեան կանխաւ շնորհակալարք։

Ի դիմաց Սովեալց կեդրոնական Մասնաժողովոյ

Ատենադպիր Ատենապետ

Պոլս՝ թ. Շ-էն Մեր-ԷՔ Կէ-ԼԷԿԵԱՆ

1880 Փետրվար 26

Կ. Պոլիս Քաղ—քէջ

ԹԷՎՃԻՀԱԹ

Թիւտավէնտիկեար վիլայէթի խթինաֆ մահքէմէսի միւտաթիի ումումիլիյի՝ Ցէրսատէթ պիտայէթ մահքէմէսի ճէզա տաիրէսի միւտաթիի ումումի մուավինի սապէզ Հագգը պէյ։

Ցէրսատէթ պիտայէթ մահքէմէսի ճէզա տաիրէսի միւտաթիի ումումի մուավինիլիյի՝ Պէյօղլու պիտայէթ մահքէմէսի ճէզա տաիրէսի պաշ քեաթիպի սապէզ Մսիպ էֆէնտիյէ,

Պէյօղլու պիտայէթ մահքէմէսի հուգուգ տայիրէսի աղալէզը՝ Պէյօղլու իֆրա մէմուրու մուավինիլիյի՝ Գալաթա մէվգի պիտայէթ մահքէմէսի աղասընտան Ա. Նասթաս էֆէնտիյէ,

Գալաթա մէվգի մահքէմէսի աղալէզը՝ միւլզա տէօրտինճի թիճարէթ աղաի սապէզդասընտան Էմինեան էֆէնտիյէ պէվճիհ պույրուլմուշ տուր։

Ըսլահաթը մալիյէ գօմիսիօնու աղասընտան օլուպ, մուախարէն Ֆրանսանցն Դրէտի Լիօնէ գումբանեասընն Բէթերսպուրկ չիւպէսի միւտիրլիյինէ թային գըլընմըշ օլան Մ. Մէրսէյէ Նիշան Օսմանինին իքինճի բիւթայէի իթա պույրուլմուշ տուր։

ԹԷԼԵԳՐԱՖ

Աֆան Հ—ա

Լօնտրա 1 ապրիլ,

Բարլամէնթօ իչին չիմտիյէ գատար 150 նէֆէր ադա ինթիխապ օլունմուշ տուր։

Մէգթիւր ինթիխապաթա պագԷՐԸՐ իսէ, մուխալիֆին ֆըրգասը 16 բէ, էքսէրիյէթի գազանմըշլար տըր։

(Պ— սոպոհ Նէլէն Բէէր—ֆլըր)

Բարիզ 1 ապրիլ

Ֆրանսա պանգասընէն ըսգօնթօ ֆիյաթը եիւզտէ 3 իքէն եիւզտէ 2½ ա էնմիշ տիր։

Լօնտրա 1 ապրիլ

Մարքի տը Հարթինկթէն թէքրար բարլամէնթայա ադա ինթիխապ օլունմուշ տուր։

Բէլ Մէլ Է—էրէ պէ յանընա կէօրէ, չիմտիյէ գատար ինթիխապաթտան հուսուլէ կէլէն նէթիճէ՝ հէյէթը վիքէլանէն մաղլուպիյէթի տիմէք տիր։ Մէգթիւր կազէթանէն զանընա կէօրէ, վիքէլանէն թէպէտտիւլի իկթիզա ի տէճէք տիր։

Բէթերսպուրկ 1 ապրիլ,

Ռուսիա իմբէրաթօրիչասընէն ահվալը սըհհիյէսի բէք ֆէնալաշմըշ տըր։

ԻԼԱՆԱԹԸ ՄԻԼԻԷ

ԱԶԳ ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

Բերայի Թաղ. խորհրդոյ անդամք խմբովին հրաժարած լինելով, նոցա տեղ նորոգ ընտրութիւն կատարելու համար Ամենարգանալի Պատրիարք Հօրմէն յաստուկ հրաման և հրահանգ ստացած եմք։

Ըստ հրահանգի, ընտրողական ժողով կազմելով և պէտք եղած նախապատրաստութիւնք ի գործ դրուելով հետևեալ եռապատիկ ընտրելեաց ցանկը պատրաստուած է, որք են՝

Ղազնաւոր Մերովբէ	էֆէնտի
Ալչրճեան Ալեքսիս	»
Ասլանեան Մանուկ	»
Ապտուլլահ Գէորգ	»
Արշակունի Յովհաննէս	»
Գարագաշ Նշան	»
Եսայեան Յովհաննէս	»
Էքսէրճեան Տիգրան	»
Թիւլպենտճեան Վիչէն	»
Կիւմիւշկերտան Գրիգոր	»
Հարենց Նշան	»
Մագպուտեան Համբարձում	»
Մանուկեան Սենեքերիմ	»
Միրաքէյտեան Պետրոս	»
Միւհէնտիսեան Յովհաննէս	»
Մերեէմգուլի Յարութիւն	»
Յակոբեան Միքայէլ	»
Նեվրուզ Աբեթիկ	»
Նշանեան Յա'ղոբ	»
Ոսնճեան Մարգար	»
Զայեան Էլիաս	»
Պասմաճեան Սինեքերիմ	»
Պոյաճեան Նշան	»
Սերովբեան Սարութիւն	»
Տէրունեան Յակոբ	»
Քաղաքեան Կարապետ	»
Դավաֆեան Յովսէփ	»

Ընտրողք ազատ են սոյն ցանկէն դուրս ուրիշ անձանց ալ քուէ տալու, բայց պէտք է Ազգ. Սահմանագրութեան գծած օրինաց համաձայն երեսուն տարին լրացուցած և ընտրելիութեան ամէն հանգամանքներն ունենան։

Քուէարկութեան օր որոշուած է ամսոյս 23 դ. յառաջիկայ կիրակէ, որ տեղի պիտի ունենայ Թաղիս Ս. Երրորդութեան եկեղեցւոյ Թաղ. խորհրդարանի մէջ առաւօտեան ժամը 1½էն մինչ 6, ուրկէ անմիջապէս ետքը քուէհամարի գործողութիւնը պիտի կատարի։ Որոշեալ ժամէն ետեւ եկած քուէները անընդունելի են։

Անոնք որ բանաւոր պատճառաւ քուէնին առամբ չ'կրնան բերել ի խորհրդարան, պարտին ըստ ընտրական հրահանգի, իրենց բուէթուղթը հաւատարիմ անձի մը ձեռօք գրկել առ Նախագահն ուղղեալ յատուկ նամակաւ մը։

Թղթատարի պէս ծրարով եկած քուէներն անընդունելի են։

Ուստի, ներկայիս կը հրաւիրեմք Մեծ Թաղ. ընտրողս Բերայի, որ բարեհաճին առանց զանցառութեան իրենց այս ազգային նուիրական պարտաւորութիւն կատարել քուէարկութեան մասնակցելով։

Թաղական խորհրդարան Բերա 16 մարտ 1880

Մնամ՝ աղօթարար

Նախագահ Ընտրող. Ժողովոյ

Ներ-ես Վ-ռդ Ա-ռնեան

Գ. Բեր-ոյ

3—2

ԻԼԱՆԱԹ

Ի-ա-գ-ա էջ գ-ա-ի-ե-ն-գ-ն ի-ն-ի-ն-ն-ն ի-ն-ն ի-ն-ն.

Իզգէթլու Մուսթաֆա Եավէր պէյին Կաղինօֆու Վարդերէս զիմմէթինատ մահքիմուտնպէհ այատար օրան մէսալիզատէն տօլայը, մէտեունը մէրգումուն Գատը գարիյէսինտէ Մոտա մատատէսինտէ վագը 106 վէ 108 վէ 110 վէ 122 նումէրոլար իլէ մուրագամ տէօրթ պապ խանէ իլէ եինէ գարիյէի մէգքիւրէսի գարաղոլխանէ սօգարտնա 24 նիւմէրոլու պիր պապ խանէ քի, ճէման պէշ պապ խանէտէ օլան սիւլիւս հիսէլերի իլէ հիսէսը մէկքիւրէյէ այիտ քիրանըն հանգի (սէքէսթրօ) մահքիմ պուլունմուշ օլմաղա, վէ քէնֆիյէթ էլեէվմ զիքր օլունան խանէլերտէ պուլունան միսթէճիրլերէ պիլտիրիլմէքլէ, պունտան պէօյլէ տախի մէդթիւր խանէլերի իսթիճար իտէճէք օլանլարըն մէտեունը մէրգումուն սիւլիւս հիսէսինէ այիտ քիրայը պիր թարաֆա վիրմէյէրէք, Իսպիւտար իմրա տարէսինէ թէպիմ իթմէլերի լազրմէլէէյի մայիւմ օրմագ իւզրէ իլան օլունուր։

3—3

13 մարտ 96

ԴՈՍԹՈՐ

ՀՈՄՈՊԱԹԻԿ ԵՎ ՆԻՄՈՊԱԹԻԿ ԺԱՄԱՑՈՒՅՑ

Մեր ֆիրմայի մասին տեղեկութիւն ստանալու համար դիմեցէք հետևեալ հասցէին։

Ահարոնի խիթիյաղ

ԱՆՏՈՆ ՍԱԳԱԵԱՆ

ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ

ԷՄԱՐՕՐԱ ՓՕՐՍԱՍԸ

Լօնտրա, 1 Ապրիլ

Ինկլ. էսհամը Ինկ. Լիր.	98-⅛
Օսմ. էսհամը աչըլաը	10-7/16
» » գաբանաը	10-3/8
Իսթիգրաղ 65	11-3/8
» 69	11-1/8
» 71	66-¼
» 72	48-
» 73	10-½
Օսմանլը պանգաղը	11-⅜
Մըսըր տուլյուս. մութա հրտէ	58-¼
» իսթիյաղը	88-
Ռուսիա իսթիգրաղը	86-¼
Գամպիո Բարիզ 6 այ վատէ	–

Փարիզ, 1 Ապրիլ

Ֆրանս. էսհ. 3 % Ֆր.	85-05
» » 5 գրանսուզ	118-80
Օսմ. էսհամը աչըլաը	10-60
» » գաբանաը	10-67½
Իսթիգրաղ 65 Ֆր.	58-75
» 69	56-25
» 73	53-75
Մըսըր ֆոնտ. մութա հրտէ	237-50
Գրէսի Լիոնէ	940-
Օսմանլը պանգաղը	538-75
Ռուսէլի չըմենաբֆէրի	36-25
Իթալիա էսհամը	84-50
Գամպիո Լօնտրա 3 այ վատէ	25-27

Վիէննա, 1 Ապրիլ

Ռնֆիս Ֆիորին	–
Ռուսէլի չըմենաբֆէրի	16-70

ԴԱԼԱԹԱ ՓՕՐՍԱՍԸ

Էսհ. ում. տիւն ագչ. գաբ.	11-13
Գու սապահ աչըլաը	11-16
Իսթիգ. 63 (Մութան) 6 % Ֆ.	57-
» 65 » 6 % Ֆ.	57-
» 69 (Բրինար) 6	56-
» 72 (Գոն տիւ Թրէղօր)	18-50
» 73 6 % Ֆ.	51-
Ռուսէլի չըմենաբֆէր 3	35-25
Ագճէ Ֆայիզի »	9-
Բրբոր Դրէս »	8-
Հավալէսիզ »	12-20

ՓԱՆԳԱ ԱԳՈՒՍՏՈՍԸՐԸ

Գրէսի ժէնէրալ	3-30
Ոսամալը պանգաղը	6-15
Սոսիէթէ ժէնէրալ	4-15
Թրամվայ	3-55

ԱԳՋԷԼԻՐԻՆ ՖԻՑԱԹԸ

Օսմ. լիրաաը 100 ղրշան	Ղ. Փր
Զէյազ մէճիտիյէ Ֆարգը	107- 4
Մէթալիք »	211-
Զէչլիք »	195-
Զագբր »	530-
Գայմէ »	910-
Ինկիլիզ լիրաաը	110-
Ֆրանսըզ ալթունաա	87-20
Փոլ	90-10
Գրիմից ալթունաա	51-20
Գաբպան գայմէսի	8-58

ԹԷՐՃԷՄԱՆԸ ԷՖՓԵԱՐ

ԿԱԶԷԹԱՍԸ

ԻՍԹԱՆԲԷՆԷՍԻՆՏԷ

ՍՊԱՍՊՈՂ

ՊԱՊԸ ԱԼԻ ՃԱՏՏԷՍԻՆՏԷ

ԷՍԿԻ ՊԱՊԸ ԶԱՊԹԻՅԷ ՍՕԳԱՂԸ

ՔԷՕՇԷՍԻՆՏԷ Ն՝ 8

Կազէթամ մէգքիւր իտարէխանէսինտէ դայէթ ԹԻՄԻԶ վէ ԷՀՎԱԼԻՆ ՖԻՑԱԹԼԷ վէ Էլդինկէ, Թիւրքէ, Ֆրանսըզճա, Բոսֆոր, վէ Իտալիա լիսանլարլա ամիտէի էվրագը միխթէլիֆէ թերթիպ ու թապ օլունուր։ Բէյէրա, Էլանը, դէլէր, հինագ էլանը, բէտալ, Նիլամոդ (կանոնագիր) վէ դայրիհիւմ։

Իիմոլ. — Թաշրատան սըքարըշ օլունան իշլերին պէտէլի նըսֆէն բէշին ակշ օլունուր։

Իշպու իտարէխանէտէ բէք էհվէն ֆիյաթլէ թիւթիւն բաքէթլերի վէ իլանաթը սարէ տախի թապ օլունուպ, էկէր պու կիպի բաքէթլէր իլէ սայիր իլանլար թապ իթտիրէնլէր, քէնտիլէրինէ մախսուս օլան իլանլարընը այրըճա կազէթամըզա տախի տէրճ իթտիրմէք իսթէրլէր իսէ, իլանաթը սարէնին իւճրէթը մուգանէէսինտէն բէք տուն վէ ուճուզ ֆիյաթլա տէրճ օլունաճագ, վէ էյէր պասթըրտըգլարը բաքէթլէր եախօտ իլանլար ֆէվգ էլ ատէ քիւլլիյէթ իւզրէ օլուր իսէ, պունլարըն իլանլարը կազէթամըզա մէճճանէն տէ նէյը իտիլէճէք տիր։

Պունտան մատտա, կազէթաի մէգքիւր իտարէխանէսինտէ ուճուզ ֆիյաթլէ, վէ քէմալը տրգգաթ վէ սիւրաթը թամամէ իւզրէ, Թիւրքճէ, Էրմէնիճէ, Ֆրանսըզճա, Ինկիլիզճէ վէ Բուլգաճա հէր տիւրլիւ տավա էվրագը վէ մուհարրէրաթը սայիրէ տախի թէրճէմէ օլունուպ, ասհապը պէհէմէհալ մէսնուն իտիլէճէյի տէ այրուճա իլան վէ իսթաար օլունուր։